

Arhitektuuriloeng
17.03.2015
Elamuarhitektuur

Sissejuhatuseks näide kuulsast majast Pariisi lähedal..))

Katuseaed, lintaknad, postid - maja tõstmine üles, looduse sisselaskmine.

Raudbetoon ja teras aitasid saavutada uusi arenguid. Postid kannavad, mitte seinad.

Vaba fassaad, fassaadi sümmeetria pole oluline. Mahtude jaotus sõltub ruumidest, nagu klotside kokkupanek.

Klassikaline kolmnurk - tellija, arhitekt, ehitaja. Elamute puhul on tellija eriti oluline. Arhitekt ei tohiks hakata liialt arhitektuuri tegema...

NLi ajal ehitati Eestis suhteliselt palju ka eramaju, eriti 1950ndatel kui suurte paneelmajade ehitus polnud veel alanud. Riik oleks küll tahtnud panna kõik inimesed hruštšovkadesse elama, aga tootlikkus ei jõudnud õnneks järgi.

Arhitektid tegid eramaju projekteerides haltuurat.

Alates 1960ndatest ehitati eramuid rohkem maapiirkonnas.

Raine Karp ehitas endale Meriväljale eramu. Ehitustegevus, kuhu oli kaasatud loomulikult kogu pere + osa suguvõsa, kestis 1968-1975.

Valve Pormeister ehitas endale Kristiinesse Mooni tänavale funkkelamu.

Selline eramute ehitamine oli NLi kontekstis unikaalne.

Meie suure eramuarmastuse juured on talumajas.

Eramute ehitamisel kasutati ka tüüpprojekte, aga enamasti oli tegemist originaalprojektidega.

2010. aasta Veneetsia arhitektuuribiennaalil oldi väljas ekspositsiooniga Eesti eramutest. Sel teemal on avaldatud ka palju katalooge.

www.arhliit.ee/english/la-biennale-di-venezia-2010

EKAs on ka praegu teise aasta kursuseprojekt alati eramaja.

Kinnisvaraküla, valglinnastumine (Tiskre, Merivälja, Lennujaama kant).

Enamasti on tegemist tüüpprojektidega, tase on väga kõikuv.

Tüüpprojekt pole halb, kui on hea arhitekt ja hea ehitaja. Klient peab ise olema väga tähelepanelik. Arendajatega on olnud palju probleeme, näiteks on infrastruktuur puudulikult välja ehitatud vms.

Arhitektide liidus on meil 400 arhitekti. Samas projekteerimiseks on vaja ainult märget majandustegevuse registris, arhitekti diplomit pole vaja.

Eestis on olnud kolm funkstiili lainet.

1. Olev Siinmaa aeg - Pärnu Rannahotell jms

2. 1970ndate Tallinna arhitektid (Jüri Okas, Leonhard Lapin, V. Künnapu jt), kelle jaoks oli fungil poliitiline konnotatsioon. See oli viide kodanlikule ajale. Sellest ajast on pärit paljud valged krohvitud majad, nt kolhoosiesimeeste elamud.

3. 1990ndad - uus keskklass, jällegi tagasivaade 1930ndatesse. Emil Urbel on kõige tuntum arhitekt sellest lainest. Tema defineeris selle stiili. Valgeid kaste hakati

urbeliteks kutsuma. Jüri Okas tegutses ka aktiivselt.

Aaviku elurajoon koosneb erinevatest puitmoodulitest majatüüpidest - see on soodsam võimalus saada endale urbel.

3+1 arhitektid (1 partner on Andres Ojari, Triin Ojari abikaasa) on tegutsenud 15 aastat. Nende töö on Herne tänava kandis, Naeri tänaval asuv uus uhke eramu. Herne tänaval asub ka jaapani päritolu arhitekti Tomomi Hayashi poolt limonaaditehase varemetele projekteeritud sisehoovis asuv eramu, kus asuvad muusiku eluruumid ja stuudio.

Ehitisluba on Tallinnas väga raske saada. Näiteks mõne Kalamaja hoone lihtsa väikese laienduse luba tuleb oodata 2 aastat.

Planeeringureeglid ei kirjuta ette arhitektuurikeelt, kui just pole tegu miljööväärtsliku piirkonnaga.

Martin Aunini tööd on võimalik näha nt M. Metsanurga ja Valguse tänava ristumise kohas. Seal asuvad Valge maja ja Must maja. Algselt pidi tulema samas stiilis ka kolmas maja, aga see krunt müüdi maha. Seal oli tegemist kolme sõbraga, kellele see suur krunt kuulus. Need majad avanevad aiapoole, tänava poolt vaadatuna on need suletud iseloomuga.

Peeter Pere oli pikka aega Arhitektideliidu esimees. Teda iseloomustab materjalitunnetus, nt puit, metallid (vask). Üheks tema huvitavamaks tööks on eramu, mille fassaadil on suures koguses risti-rästi löödud puilippe. Sellise käsitöö hulk on väga suur. Lääne-Euroopas ei suudaks ka jõukam keskklass seda endale lubada. Meil aga saab niimoodi eksperimenteerida.

Muru&Pere projekteeritud on Lasnamäel huvitavad värvikirevad sotsiaalelamud. Arhitektide stiil on üsna lai, nad lähtuvad konkreetsest ülesandest, mitte ei tegele ühe asja ajamisega.

Noole tänava uuselamute puhul saab rääkida sellest, millised piirid seab miljööväärtslik ala hoonete ehitismahule, kõrgusele, materjalidele (nt mitu % klaasi on lubatud), paika pannakse ka katuse kaldenurk jms.

Vabriku tänavalt uue hoone näide KOKO arhitektidelt. Vanast hoonest jäi alles ainult vundament. Kontekstuaalne vana ja uue sidumine. Majas on 10 korterit.

3+1 arhitektid Koidula tänaval jõuline sisenemine ajaloolisesse keskkonda. Hoovipool on mõju tugevam, seal on näha nn galeriimaja.

M. Aunini projekti jäi tehti korda Tatari tänaval (21b vastas) endine linnaaedniku maja.

Vastuoluline on must nurgeline maja Aia tänaval, mis ehtati 2009. Kusjuures projekteerimise reeglid on seal rangemad kui Kalamajas. Tegemist on väga julge lähenemisega. Pikka aega oli seal müüdud ainult 1 korter. Samad arhitektid tegid Rotermannis 4 maja, mille keskel on kaubamaja.

Merirahu piirkond on Urbeli planeering. Seal ikka jälgitakse, et majad moodustaks normaalse terviku.

Rein Murula on projekteerinud samas kortermaju. Ta on ühendanud rida- ja galeriimaja tüpologia. Seal on näiteks poolkorrused, mida meil muidu eriti ei projekteerita.

Murula projekt on ka Koidu tänaval kaks vastakuti asetsevat mustadest tellistest maja.

Salto arhitektid (Maaülikooli spordihoone, Maanteemuuseum jm) on projekteerinud Pirita-Kosel 3 tähe-kujulist kortermaja. Materjaliks on monoliitbetoon ehk valatud betoon.

Arhitekti tasu kujuneb ehitusmaksumuse järgi - 7-10% koos inseneriosadega (küte, ventilatsioon jms).

Ehk kui maja maksab 500000€, saab arhitekt umbes 50000€.

Kõigepealt tehakse eskiis, siis eelprojekt, edasi põhiprojekt (mille alusel saab ehitusloa) ning lõpuks tööprojekt (mille alusel ehitab ehitaja).

Konkursitööd on eskiisi või eeleskiisi tasemel.

Konspekteris Liina Steinberg